

<http://ccu.gov.ua/doccatalog/document?id=9868>.

3. Рішення Конституційного Суду України від 20 червня 2019 р. №6-р/2019 у справі за конституційним поданням 62 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України «Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-19#Text>

4. WJP Rule of Law Index 2021 Launch. URL: <https://worldjusticeproject.org/news/wjp-rule-law-index-2021-launch#:~:text=On%20October%2014th%20we%20launched,the%20global%20COVID%2D1%20pandemic>.

Оксана ПОКЛОНСЬКА

старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Єлизавета КОСЕНКО

здобувач вищої освіти ННІ права
та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УКРАЇНІ

Особливість дослідження державного контролю за нотаріальною діяльністю в Україні на сьогоднішній день зумовлена її роллю в ефективному реформуванні національного законодавства у різних сферах суспільного життя, а також верховенства права та розвитку громадянського суспільства.

Державний контроль розглядають у широкому та вузькому сенсі. У широкому розумінні, державний контроль – це робота всіх державних органів, а у вузькому – це контрольна функція державних органів у межах їх повноважень, що є ключовим елементом, що є основним видом роботи яку вони виконують [1, с. 385].

Дослідженням загальнотеоретичних питань щодо державного контролю займалися такі сучасні науковці, як: О. Андрійко, В. Гаращук, І. Залюбовська, С. Ківалов, О. Куракін, І. Козьяков, Д. Лученко, В. Шестак.

Варто зазначити, що різні погляди на державний контроль правової доктрини вплинули на законодавчий процес. На жаль, вітчизняне законодавство не містить загальновизнаного визначення державного контролю, що так само призводить до суперечностей, а часом і протиріч у положеннях чинних законах та ускладнює практику їх застосування.

Щодо визначення державного контролю на думку науковців, то варто зазначити таких вчених, як Ф. Бутинця та С. Барташа, які під цим визначенням розуміють «форму здійснення державної влади, що забезпечує

дотримання законів та інших нормативних актів, що видаються органами державної влади» [2, с. 112].

На наш погляд, можна зробити висновок, що державний контроль нотаріальної діяльності в Україні є цілеспрямованим впливом органів державної влади на суспільні відносини у сфері організації та функціонування суб'єктів, які здійснюють нотаріальні дії, межі яких зумовлені адміністративно-правовою сутністю нотаріату.

Варто зазначити, що державний контроль за нотаріальною роботою займає значне місце в системі видів державного контролю та має цілий ряд специфічних властивостей, що дозволяє говорити про його неординарність, складний багато структурний потенціал [3, с. 2–3].

Об'єктом державного контролю у сфері суспільних відносин є нотаріальна діяльність, яка характеризується: публічно-правовим характером, а саме захистом суб'єктивних прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Нотаріат сприяє створенню ефективних умов для розпорядження власністю та її охорони, та наданню суб'єктивним правам публічної сили (офіційного визнання від імені держави), з одного боку, та з іншого здійснює делеговану від держави функцію контролю в сфері цивільного обігу [4, с. 101].

Варто зазначити, що в Україні державний контроль за нотаріальною діяльністю здійснюють різні державні органи, які доповнюють один одного і утворюють цілісну систему. До них належать: Міністерство юстиції України та його місцеві органи, Державна податкова служба України, судові установи, а також так звані органи громадського нагляду (правоохоронні органи тощо). Деякі з них займають домінуючі позиції (Міністерство юстиції України та його місцеві органи), інші мають наглядові повноваження лише у вузькому колі питань (органи Державної податкової служби України щодо поточного дотримання податкового законодавства нотаріусами, суди щодо розгляду конкретних справах, які стосуються законності нотаріальної діяльності). Проте лише діяльність усіх державних органів, уповноважених здійснювати контроль за нотаріальною діяльністю, визначає реальний потенціал відповідного виду державного контролю. Суб'єкти державного контролю за нотаріальною діяльністю не повинні бути ізольовані один від одного, а повинні доповнювати повноваження щодо контролю один одного за допомогою внутрішніх горизонтальних та вертикальних, а також зовнішніх зв'язків [5, с. 50].

Наявність суб'єктів державного контролю за нотаріальною діяльністю, утворених державою, і які наділені необхідними владними контрольними повноваженнями, за нотаріальною діяльністю є прямим свідченням правової природи держави у контролі за нотаріальною діяльністю. Також доцільно зазначити, що сукупність суб'єктів державного контролю за нотаріальною діяльністю, з одного боку, є специфічною організаційно-правовою системою. З іншого боку, ця система є важливим структурним елементом загального

механізму державного контролю за нотаріальною діяльністю та основною визначальною ланкою цього механізму.

Особливості державного контролю за нотаріальною діяльністю спрямовані на захист прав нотаріусів, а також інших учасників нотаріальних відносин, на здійснення забезпечення захисту їх прав, свобод та законних інтересів. Таким чином, можна говорити про специфічний методологічний напрям державного контролю за нотаріальною діяльністю в Україні, який передбачає: по-перше, сприяння нотаріусам у разі потреби усунути недоліки в їх роботі, у разі систематичних порушень закону – правові. Зокрема, дисциплінарні стягнення, по-друге, залучення нотаріусів до захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб [6, с. 113–114].

Також не варто забувати, що нормативно-правова база здійснення державного контролю за нотаріальною діяльністю в Україні регулюється багатьма підзаконними актами, положення яких є дещо узагальненими та суперечливими, що суттєво ускладнює практичне здійснення цього виду державного контролю [3, с. 3].

Тож, підсумовуючи все вищесказане, варто зазначити, що державний контроль за нотаріальною діяльністю є різновидом державного контролю із цілою групою специфічних властивостей (об'єкт, система суб'єктів, спрямованість, територіальне розповсюдження, методи і методика, правове регулювання засад тощо), які обумовлюють його комплексний, поліструктурний потенціал й можливість детального класифікаційного розподілу на види, що лише сприяє поглибленому його з'ясуванню. Для вдосконалення юридичної науки необхідно уточнити поняття державного контролю за нотаріальною діяльністю як комплексу діяльності уповноважених державних органів щодо контролю за нотаріальною діяльністю, сприяння нотаріальній діяльності, усунення недоліків та помилок у їх роботі та умови, що їх порушують, вимоги закону, а у разі систематичних порушень ними – притягнути винних осіб до відповідальності, у тому числі щодо захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб [7, с. 43–45].

Отже, виходячи з викладеного, варто зробити висновок, що державний контроль за нотаріальною діяльністю є цілеспрямованим впливом органів державної влади на суспільство, а також відносини у сфері організації та діяльності суб'єктів нотаріальних дій. Щодо сфер державного контролю, що стосуються нотаріусів, то вони включають: дотримання законодавства при вчиненні нотаріальних дій; підготовка якісних кадрів для осіб, які уповноважені вчиняти юридичні дії; забезпечення фінансової дисципліни у сфері нотаріального оподаткування. Необхідністю такого контролю за організацією такої правової діяльності та вчинення нотаріальних дій є саме важливість ролі таких спеціалістів у захисті прав та законних інтересів громадян та юридичних осіб у країні.

1. Орехова І.С. До питання про визначення поняття державного контролю у сфері господарської діяльності. *Актуальні проблеми держ. і права* :зб. наук. Праць. гол. ред. С.В. Ківалов. О. : Юрид. л-ра, 2009. Вип. 46. С. 384 – 389.

2. Контроль і ревізія : підручник. Бутинець Ф.Ф., Бардаш С.В., Малюга Н.М., Петренко. Київ Н. І. К., 2000. 512 с.

3. Правила професійної етики нотаріуса. Проект. Нотаріат для вас 2006, № 78. с. 2 – 4.

4. Фурса С. Правова концепція нотаріальної діяльності щодо охорони прав громадян. *Право України*. 2009. № 6. С. 100 – 104.

5. Нотаріат в Україні: Підручник. За ред. В.В. Комарова. К.: Юрінком Інтер, 2009, 320 с.

6. Ясінська Л.Е. Виникнення та розвиток інституту нотаріату. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні*: Матеріали ІХ регіональної науково-практичної конференції, Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2010. С. 113 – 114.

7. Карнарук Н. В. Державний контроль за нотаріальною діяльністю в Україні : дис....канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Ірпінь, 2007. 190 с.

Оксана ПОКЛОНСЬКА

старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПОСВІДЧЕННЯ ЗАПОВІТУ В МЕДИЧНИХ УСТАНОВАХ ПРИ COVID-19

На сьогоднішній день все ще триває поширення на території країни COVID-19 та продовжують діяти карантинні обмеження. Але не зважаючи на всі можливі протиепідеміологічні заходи, кількість захворюваних зростає, що відповідно зумовлює збільшенні кількості осіб, що перебувають на лікуванні в медичних установах. А це так само пов'язано з ускладненням вчинення нотаріальних дій нотаріусом з питань посвідчення заповіту, адже доступ до таких осіб є обмеженим.

Але в даному випадку, законодавством передбачено можливість вчинення даної нотаріальної дії іншим посадовим особам. Тому в нинішніх умовах життя в суспільстві, зазначене питання стає все більш актуальним та потребує дослідження.

У науці цивільного права існує багато теоретичних досліджень, що стосуються питань спадкування, правового регулювання заповіту та його посвідчення. Над проблемами, пов'язаним із даним напрямком дослідження працювали: О. Дзера, Ю. Заїка, Л. Карамаза, О. Клименко, М. Панченко,